

תורת ההתפתחות

1. סנהדרין לח א

אמר רבי יוחנן בר חנינא שנים עשרה שעות הוי היום שעה ראשונה הוצבר עפרו שניה נעשה גולם שלישית נמתחו אבריו רביעית נזרקה בו נשמה חמישית עמד על רגליו ששית קרא שמות שביעית נזדווגה לו חוה שמינית עלו למטה שנים וירדו ארבעה תשיעית נצטווה שלא לאכול מן האילן עשירית סרח אחת עשרה נידון שנים עשרה נטרד והלך לו שנאמר אדם ביקר בל ילין אמר רמי בר חמא אין חיה רעה שולטת באדם אלא אם כן נדמה לו כבהמה שנאמר נמשל כבהמות נדמו :

2. ספורנו עה"ס ספר בראשית פרק ב פסוק ז

ויפח באפיו נשמת חיים. נפש חיונית מוכנת לקבל צלם אלהים כאמרו ונשמת שדי תבינם. מ"מ ו'יהי האדם לנפש חיה'- היה עכ"ז חיה בלבד בלתי מדברת עד שנברא בצלם ודמות :

ספורנו במפתח דברים

יצירת גופו כלולה ביצירת כל נפש חיה. ואחר שהכין גופו אמר למלאכים "נעשה אדם", זה שהיה בצלמינו.

2א. רמב"ן על בראשית פרק ב פסוק ז

ואם כן יאמר הכתוב וייצר ה' אלהים את האדם - יצירת תנועה שהיה האדם נוצר, כלומר בעל תנועה, כי היצירה היא החיות וההרגש, שבהם הוא אדם לא גבול העפר... ואחרי שיצרו בהרגשה נפח באפיו נשמת חיים מפי עליון להוסיף הנפש הזאת על היצירה הנזכרת, ויהי האדם כולו לנפש חיה, כי בנשמה הזאת ישכיל וידבר, ובה יעשה כל מעשה, וכל הנפשות וכחות לה תהיינה... או יאמר שחזר כולו נפש חיה, ונהפך לאיש אחר, כי כל יצירותיו היו עתה לנפש הזאת :

2ב. רש"י על בראשית פרק ב פסוק ז

לנפש חיה - אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה אך זו של אדם חיה שכולן שנתוסף בו דעה ודבור :

2ג. רד"ק על בראשית ב, ז

ונפש אדם הראשון וכן נפש אשתו כח החיות אשר בו יתנועעו היה ככח שאר בעלי החיים שוה בשוה. לפיכך אמר: לנפש חיה.

3. אורות הקדש ב עמוד תקלז

תורת ההתפתחות, ההולכת וכובשת את העולם כעת, היא מתאמת לרזי עולם של הקבלה, יותר מכל התורות הפילוסופיות האחרות. ההתפתחות, ההולכת במסלול של התעלות, היא נותנת את היסוד האופטימי בעולם, כי איך אפשר להתיאש בשעה שרואים שהכל מתפתח ומתעלה. וכשחודרים בתוכיותו של יסוד ההתפתחות המתעלה, אנו מוצאים בו את הענין האלהי מואר בבהירות מוחלטת, שדוקא אין סוף בפועל. מחולל הוא להוציא אל הפועל מה שהוא אין סוף בכח.

4. ספר גבורות השם - פרק מד עמ' קסז

וכמו שתמצא בעלי חיים והם כמו אמצעי בין האדם ובין שאר בעלי חיים, כמו הקוף שהוא אמצעי בין הבעל חי ובין האדם...

5. ספר הכוזרי - מאמר ראשון אות לא - ס

(לז) אמר החבר : ומה היא מדרגה למעלה מזאת :

(לח) אמר הכוזרי : מדרגת החכמים הגדולים :

(לט) אמר החבר : אינני מתכוון כי אם למדרגה המבדילה את בעליה הבדלה עצמית כהבדל הצמח מן הדומם וכהבדל האדם מן הבהמה...

(מ) אמר הכוזרי : אם כן אין בעולם הדברים המשגים בחושים מדרגה למעלה ממדרגת האדם :

(מא) אמר החבר : ואם ימצא בן אדם אשר יבוא באש ולא תשרפהו ויעמד זמן רב בלי מאכל ולא ירעב ובעור פניו יקרה אור שאין העין יכולה לעמד בו ולא יחלה ולא יחלש עד שבהגיעו לאחרית ימיו ימות לרצונו כמי שיעלה על מטתו לישון ביום ידוע ובשעה ידועה ונוסף על כל אלה ידע תעלומות מה שהיה ומה שיהיה האין מדרגה זו נבדלת הבדל עצמי ממדרגת בני אדם :

(מב) אמר הכוזרי : אמנם כן מדרגה זו, אם ישנה במציאות, אלוהית מלאכית היא ואינה בחק הענין השכלי הנפשי או הטבעי כי אם בחק הענין האלוהי :

(מג) אמר החבר : אין אלה כי אם אחדים מתארי אותו הנביא אשר אין חולק על נבואתו.

6. עו"ר א רצב

וערבה לך מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות. בעלי החיים, הקרבים למזבח, חל בהם עצמם התקון ע"י התעלותם להיות זבח לך, שכיון שאין בהם דעת אינם מגיעים להתעלות זו כי-אם במעשה הנעשה בהם בהעלות לך דמם וחלבם, שהם עיקר מכוון הנפש. משא"כ האדם, אשר בלבו המבין ישכיל את מעשה הקרבן ויתקרב אל ד' כדעתו. אבל לעתיד לבא שפע הדעת יתפשט ויחדר אפילו בבעלי-החיים, "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי", כי מלאה הארץ דעה את ד', וההקרבה שתהיה אז של מנחה, מהצומח, תערב לד' כימי עולם וכשנים קדמוניות.

6א. מי מרום ו' עמ' שיא

כאשר מתעלה האדם מתעלים עמו גם הבעלי-חיים, ובאותה המדרגה, שנמצא בה האדם עתה יהיו הבעלי-חיים בזמן העתיד.

6ב. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד/א

כדתניא הרבה נביאים עמדו להם לישראל כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לא נכתבה.

7. שיחות הרב צבי יהודה על התורה / בראשית / שיחה א / 20. ישראל נביאים

רבי יהודה הלוי קובע שאנו עם הנבואה, אנו שייכים לשיא הזה של דבקות בד'. "מי יתן כל עם ד' נביאים". באחרית הימים, אכן יהיו כל ישראל נביאים "וואקים מבניכם לנביאים" (עמוס ב יא). נבואה היא שיא הדבקות האלוהית, התגדלות כוחות המחשבה הרגש הרצון והדמיון, כוחות הנפש והמידות הטובות, בתורה ובקדושה עד כדי אפשרות של שמיעת דבר ד'. כל עם ישראל שייך לזה. זהו טבע שלנו... כולנו נקראים לנבואה, מתוך הטבע הישראלי שלנו, והיום בוא יבוא.

8. ספר הכוזרי - מאמר ראשון אות צא - קיז

(קט)...ואנשים מכם יהיו עומדים לפני ועולים השמימה כאותם שהיו מתהלכים בחייהם בין המלאכים. והמלאכים יקראו לכל

אחד מאלה בן אדם להבדיל בינו לבנים. ואף מלאכי יהיו מתהלכים בקרבכם בארץ, ותראו אותם בבואם בודדים או במחנות

לשמר עליכם...